

Oponentní posudek k diplomové práci Milady Boháčkové Normy internetové komunikace

Diplomová práce Milady Boháčkové se věnuje tématu komunikačních norem na internetu, což je téma v posledních letech relativně oblíbené, nicméně stále nevyčerpané a nosné. Autorka se rozhodla vycházet zejm. z poměrně rozsáhlého a zároveň dostatečně ohraničeného materiálu, jímž jsou diskuse na internetovém portálu *diskuse.rodice.cz*, zprostředkovávajícím diskuse těhotných žen a mladých matek. Tato, resp. srovnatelná data jsou sice veřejně snadno přístupná, autorčina výhoda ovšem spočívá v tom, že s nimi byla po dvou letech aktivní účasti v příslušných diskusích již předem dobře obeznámena.

Diplomantka se opírá o dostatečné množství vhodné literatury z různých souvisejících oblastí jazykovědy.

V teoretických částech se práce na obecnější úrovni věnuje postupně pojmům internet, norma a zdvořilost, a to vzhledem k vlastnímu tématu práce někdy až překvapivě široce.

Seznámení s internetem obsahuje i informace o jeho historii a přehled typů internetové komunikace zmiňuje i technické varianty forem této komunikace (IRC jako varianta chatu apod.). U pojmu norma se pojednává vedle norem komunikačních i o normách sociálních, úzce jazykových, stylových a zdvořilostních. Je reprodukován Griceův kooperační princip a Leechovy maximy atd.

Ke komunikačním normám specificky na internetu jsou uvedené pojmy vztahovány v různé míře, spíše ovšem výjimečně, někdy na překvapivých místech a nesystematicky. Podle mého názoru podstatné skutečnosti jako implicitnost/explicitnost příslušných norem, existence správce diskusí či specifitěji noremnost emotikonů jsou do textu spíše nepřehledně rozptýleny. Např. kap. *Emotikony*, v níž je ovšem o emotikonech řečena jen část toho, co je v celé práci, je desetinným tříděním postavena na úroveň kapitol pojednávajících o formách komunikace jako e-mail, chat aj. Kap. *Přezdívký* stojí na úrovni kapitoly *Těhulky leden 2007*, v níž je pro potřeby práce specifikována jedna konkrétní diskusní skupina.

Některé rysy internetové komunikace jako vyjadřování exprese psaním kapitálkami (a zároveň jejich explicitní nedoporučování některými správci diskusí) či specifická pravidla „elektronického“ pravopisu nejsou zachyceny vůbec.

Práce je v pojmové části celkově spíše deskriptivní, na několika místech přechází ovšem v různá doporučení, mění se tedy v preskriptivní (např. na s. 20, 36, 41).

Významnou, asi 50stránkovou část práce tvoří komentovaný příkladový materiál výlučně z diskusí na zmiňovaném serveru *diskuse.rodice.cz*. Opět bez zjevného systému jsou otvírána dílčí témata jako pozitivní zdvořilost, způsob oslovení, noremní užívání deminutiv, užívání slangu, strategie zapojování do diskuse aj., to vše bohužel zcela bez ambice zachytit, které rysy lze vztáhnout ke komunikaci vůbec a které specificky ke komunikaci internetové, popř. ke komunikaci právě jen na analyzovaném diskusním fóru (např. užívání deminutiv je pravděpodobně dáno tím, že spolu komunikují čerstvé matky právě o dětech, nikoliv skutečností, že je komunikace internetová). Ke kýženému shrnutí specifík internetové komunikace nedochází ani v minimalistickém, jednostránkovém závěru.

Nejrozsáhlejší částí práce je příloha, jež má být naplněním třetího bodu zadání „vytvořit materiálový korpus“. Obsahuje zkopírovaný text diskusí, bohužel bez jakékoliv přidané hodnoty (příslušných více než 80 stran není navíc číslováno, což prakticky znemožňuje případné odkazování). Texty nejsou ani zbaveny údajů technického charakteru (typu: *odeslat odpověď – hledat v tomto tématu – hledat – příspěvků 7255 – strana 438 z 484* apod.) a z hlediska komunikace irelevantních grafických doplňků (ornamenty, některé fotografie apod.).

Diplomantce bych chtěl položit následující otázky:

1. Jak se stavíte k terminologickému problému, že výraz *diskuse* může být v tomto diskurzu chápán jednak jako forma internetové komunikace (tedy diskusní fórum), jednak v původním významu jako výměna názorů obecně?
2. Jak chápete vztah pojmů norma a zdvořilost? (V jakém smyslu platí vyjádření na str. 28: „Protože normy jazykové chápeme jako pevnou součást norem společenských ..., budeme pro tento komplexní systém užívat pojmu normy zdvořilostní“?)
3. Mohla byste upřesnit tvrzení ze str. 56, že „smajlíky zde [tj. v diskusích na předmětném fóru] na rozdíl od běžného chatu mají poněkud jiné postavení“? V jakém smyslu je emotikonem obrázek žehličky (str. 19)?

Práce je napsána patřičně v odborném stylu, formálních nedostatků je zanedbatelný počet, na některých místech poněkud překvapuje sazba (příklady jsou někdy sázeny dosti neúsporně, extrémně třeba jen v několika řádcích na stranu).

Celkově práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě.

Navrhované hodnocení: dobře.

Vypracoval: Mgr. Jan Tábořský

